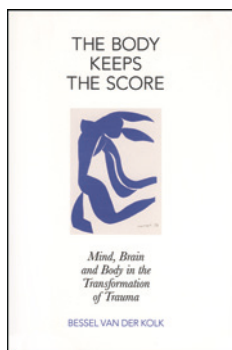

Kroppen bærer traumehistorien

Bessel van der Kolk
The body keeps the score
 Mind, brain and body in the transformation of trauma. 443 s, ill. London: Penguin Books, 2014. Pris GBP 25
 ISBN 978-0-241-00398-5

Forfatteren tar oss med på en fascinerende reise gjennom traumefeltets utvikling siden pionerene Janet, Charcot og Freud for godt over 100 år siden åpnet for forståelsen av hvordan voldsomme påkjenninger påvirker psyken og kroppen. Psyken i kroppen er det gjennomgående fokuset, og de senere tiårs forskning på samspillet mellom hjernens og kroppens funksjoner og hvordan psykens funksjoner er sammenvevd med dette, blir fremstilt på en klar og ofte spennende måte.

Utgivelsen vil være av stor interesse for fagpersoner innen psykiatri og psykologi, men er også tilgjengelig for fagfolk i andre profesjoner.

Van der Kolk tar oss med på sin profesjonelle utvikling som psykiater og forsker innen traumefeltet. Han er en god forteller som illustrerer vitenskapelige og kliniske problemsstillinger med poengterte kliniske historier og beskrivelser av innovative forebyggende tiltak.

Han slår fast at konsekvenser av traumatisering er et av de største helseproblemene i vår tid. Mange vil i løpet av livet oppleve alvorlige traumatiserende hendelser, og en vesentlig del av disse vil få kroniske følgetilstander uten adekvat behandling.

Forfatteren beskriver sin utvikling mot en nevrobiologisk forståelse av traumerelaterte psykiske forstyrrelser. Han følger Janet og forstår følgetilstander av traumatisering som hovedsakelig dissosiative tilstander. Kunnskapen om det nevrobiologiske grunnlaget for slike tilstander har bidratt til vår forståelse av hvordan dissosiasjoner påvirker nevronale og viscerale prosesser. Disse representerer selvs kroppslige forankring. Hos den traumatiserte skjer det en blokkering av disse prosessene, noe som forklarer mange traumatisertes vanskeligheter med å vite hva de føler, og dermed hva de vil og ønsker, noe som igjen gjør det vanskelig å orientere seg og planlegge.

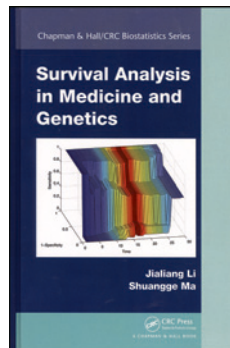
På bakgrunn av slike erkjennelser anbefaler van der Kolk terapeutiske modeller med intervensjoner som virke mer eller mindre direkte inn på hjernens biologiske dynamikk, f.eks. med neurofeedback-behandling og mindfulness. Han beskriver således en bevegelse vekk fra behandlinger som fokuserer på de psykiske og relasjonelle forholdene ved posttraumatiske tilstander. En svakhet, vil noen hevde, men han argumenterer godt for sine synspunkter og bruker tilgjengelige forskningsfunn, om enn av og til på en selektiv måte. En særlig styrke ved boken er beskrivelsen av de mange innovative, forebyggende prosjektene forfatteren har vært involvert i, der blant annet kunstuttrykk brukes i forbindelse med ungdom som har falt utenfor, ofte pga. traumatiserende oppvekstforhold.

Dette er spennende lesing og nyttig uansett faglig og terapeutisk orientering.

Sverre Varvin

Professor, Fakultet for helsefag
 Høgskolen i Oslo og Akershus

Utvalgte metoder for levetidsanalyse i medisin og genetikk

Jiali Li, Shuangge Ma
Survival analysis in medicine and genetics
 364 s, tab, ill. London: CRC Press, 2013.
 Pris GBP 64
 ISBN 978-1-4398-9311-1

Levetidsanalyse har en sentral rolle i medisinsk statistikk og er et felt under stadig metodologisk utvikling. Ett av de områdene der det har skjedd mye i løpet av de siste tiårene, er, naturlig nok, metoder for anvendelse i genetikk. Forfatterne av denne boken ønsker å gi en introduksjon til levetidsanalyse med vekt på nettopp genetiske anvendelser og samtidig komplettere den eksisterende litteraturen innenfor utvalgte emner som intervallsensurerte data og metoder i diagnostisk medisin. Den uttalte målgruppen for denne boken er de som driver med metodologisk og anvendt forskning, men det ligger i kortene at den vil passe aller best for dem som allerede har en del bakgrunnskunnskap i statistikk og levetidsanalyse, eller i analyse av genetiske data.

Boken består av seks kapitler med en klar tredelt inndeling. De to første kapitlene gir en kortfattet introduksjon til grunnleggende levetidsanalyse, kapitlene 3, 4 og 5 går dypere inn i utvalgte metodiske utvidelser, mens kapittel 6 er viet en oversikt over metoder for levetidsanalyse på genetiske data. Metodene er illustrert gjennom eksempler i programvaren R, sammen med visse henvisninger til annen programvare, som SAS, STATA og MATLAB.

Alt i alt er boken et godt komplement til de mer vanlige introduksjonsbøkene i levetidsanalyse, og stoffet er presentert på en måte som kan inspirere til nye anvendelser. Sett med kritiske øyne kan temaene i kapitlene 3–5 fremstå noe vilkårlige i forhold til de overordnede temaene i boken. Forfatterne har begge stor interesse for metoder innen intervallsensurerte data, som er dekket nøyaktig i kapittel 3, så boken vil være av spesiell interesse for dem som jobber med denne typen problemer. Kapitlet om levetidsanalyse av genetiske data er oversiktlig og godt skrevet, men ut fra bokens tittel kunne dette stoffet godt hatt en enda mer sentral plass. Et godt alternativ for dem som ønsker en bredere oversikt over aktuelle metoder i moderne levetidsanalyse, vil være boken *Handbook of survival analysis* (1), utgitt på samme forlag.

Jon Michael Gran

Førsteamanuensis, Avdeling for biostatistikk
 Institutt for medisinske basalfag
 Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Klein JP, van Houwelingen HC, Ibrahim JG et al. red. *Handbook of survival analysis* London: CRC Press, 2013.